

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobkyně: **ŠAMATA s.r.o.**, IČO: 26885953
sídlem Ostroh 58, Cheb
zastoupené advokátem Mgr. Václavem Kubičkou
sídlem Lipenská 869/17, České Budějovice

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 65, Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2015, č. j. 2007/530/15,
82694/ENV/15,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Ústí nad Labem, ze dne 9.10.2015, č.j. ČIŽP 44/OOP/SR01/ 1216358.005/15/UPD (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“). Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla žalobkyni jako právnímu nástupci obchodní korporace HUTUR s.r.o. uložena pokuta podle ustanovení § 88 odst. 2 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen

„ZOPK“), ve výši 8 000 Kč. Správního deliktu se žalobkyně dopustila tím, že dne 26.11.2012 na území Přírodní rezervace Grünwaldské vřesoviště, v k.ú. Nové Město u Mikulova, lesní oddělení 414A, v souvislosti s činnostmi vykonávanými na základě smlouvy o dílo s Ústeckým krajem při likvidaci dřevní hmoty zničila a poškodila jedince dvou zvláště chráněných druhů rostlin, a to konkrétně zničila v intervalu 6 až 24 trsů šichy černé (*Empetrum nigrum*) a poškodila 0,5 m² porostu klikvy bahenní (*Oxycoccus palustris*). Tyto činnosti byly na předmětném území vykonány v rozporu s ustanovením § 49 odst. 1 ZOPK, podle kterého je zakázáno zvláště chráněné druhy rostlin poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji.

2. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí ve spojení s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně za nezákonné, neboť došlo k nesprávnému právnímu posouzení. Má za to, že vzhledem ke změnám ve výroku rozhodnutí ve správním řízení nebyla zachována totožnost skutku. Uvedla, že podle opatření o zahájení správního řízení ze dne 14.8.2015 měla „*při likvidaci dřevní hmoty zničit a poškodit jedince zvláště chráněných druhů rostlin, a to konkrétně zničit 6 trsů šichy černé (Empetrum hermafroditum) a poškodit 0,5 m² porostu klikvy bahenní (Oxycoccus palustris)*“. Ve výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně i napadeného rozhodnutí se však uvádí, že žalobkyně „*při likvidaci dřevní hmoty zničila a poškodila jedince dvou zvláště chráněných druhů rostlin, a to konkrétně zničila v intervalu 6-24 trsů šichy černé (Empetrum nigrum) a poškodila 0,5 m² porostu klikvy bahenní (Oxycoccus palustris)*“.
3. Uvedenou formulaci výroku v rozhodnutí správního orgánu považuje žalobkyně za neurčitou, a tedy za nezákonnou. Správní orgán musí v rámci správního trestání prokázat jednoznačně poškození či zničení určitého počtu chráněných druhů rostlin. Z rozhodnutí ani z odůvodnění nevyplývá, jakým způsobem správní orgán určil počet zničených jedinců, z jakého důvodu došlo k rozšíření počtu poškozených jedinců, resp. na základě kterých konkrétních skutečností k tomu správní orgán dospěl a o které důkazy opírá tuto úvahu. Podle žalobkyně nelze oproti „rozhodnutí o zahájení“ rozšiřovat ve výroku rozhodnutí počet „zničených“ druhů (zahájeno pro 6 trsů, rozhodnuto o 6 až 24 trsech). Žalobkyně poukázala na zásadu *in dubio pro reo*, a nepřípustnost uvedení určitého intervalu. Napadenému rozhodnutí vytýká též neurčitost a nepřezkoumatelnost při uvedení poškození klikvy bahenní „*na ploše 0,5 m²*“, když nikde není řešeno, kolik rostlin, resp. jedinců bylo zničeno nebo poškozeno.
4. Žalobkyně je přesvědčena, že vykonané práce spočívající v péči o území byly provedeny v souladu se smlouvou s objednatelem, kterým byl orgán státní správy. Zástupce tohoto úřadu do protokolu o místním šetření výslovně uvedl, že práce byly provedeny v souladu se smlouvou a věcně se od ní neodchýlily, a to ani v otázce spalování pořezané biomasy. Zadavatel pochůzkou v území určil místa, kde může dojít ke spálení biomasy. Byl-li tedy zásah projevem úřední činnosti, nemohly na něj dopadat zákazy uvedené v § 49 ZOPK. Stejně tak nemohl být takový zásah podmíněn předchozím povolením výjimek z těchto zákazů. Předmětem správního rozhodování podle § 67 správního řádu totiž není řízení výkonu státní správy v oblasti ochrany přírody. Teze správního orgánu, že pokud by nezasáhla policie, nemusel by být počet ohnišť konečný, je zcela v rozporu se zásadami správního trestání. Správní orgán má jednoznačně zjistit konečný stav věci, popsat jej a zhodnotit.

5. Žalobkyně dále uvedla, že v rámci provádění managementu se mohou vyskytnout situace, kdy se střetnou některé zájmy dotýkající se ochrany přírody. V řešené věci může jít o střet mezi zájmem na odstranění části dřevin za účelem zlepšení stavu chráněného území a zájmem na ochraně některých jedinců chráněných druhů. S ohledem na nutný rozsah a způsob provádění zásahu v terénu je téměř nemožné se vyhnout střetu některých chráněných zájmů. Pokud by se postupovalo tak, jak vyžaduje správní orgán, znamenalo by to komplikaci při péči o chráněná území a v podstatě by mělo být vedeno správní řízení s každým subjektem, který tuto činnost vykonává, resp. by muselo být s téměř každým managementovým opatřením spojeno vydání výjimky ze zákazů uvedených v § 49 ZOPK (např. při sečení luk).
6. Žalobkyně připomněla, že Grünwaldské vřesoviště je zařazeno mezi evropsky významné lokality, jejichž předmětem ochrany je prioritní stanoviště dle přílohy I. směrnice 92/43/EHS – aktivní vrchoviště, které je stanovištěm nelesním, a že zásah směřoval k podpoře právě tohoto předmětu ochrany evropsky významné lokality. Příslušný orgán ochrany přírody shledal nežádoucím, aby se na ploše aktivního vrchoviště vyskytovala křeh, a proto byl proveden dotčený managementový zásah. Z logiky zdravého rozumu je zřejmé, že o lokalitu je třeba pečovat, a to i tehdy, není-li schválen plán péče; v takovém případě musí určit potřebnost a rozsah zásahu příslušný orgán, což se také stalo. Managementový zásah, který žalobkyně provedla, byl učiněn za účelem odstranění dřevin konkurujících zájmovým chráněným druhům. Případné zničení či poškození několika rostlin celoplošně rozšířených druhů není s tímto účelem v rozporu, zvláště když takové opatření oproti dosavadnímu stavu prokazatelně zlepšuje podmínky pro jejich budoucí regeneraci a další šíření. Domněnka správních orgánů, že objektivní hodnocení přínosu bude možné učinit až s odstupem několika let, je v rozporu se zásadami správního trestání. Pokud správní orgán není schopen provést hodnocení stavu věci, nelze to přičítat žalobkyni k tíži.
7. Správní orgány se dopustily nesprávného právního posouzení ve vztahu k určení materiální stránky dotčeného deliktu. Ustanovení § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK vyjadřuje formální stránku správního deliktu, avšak jeho materiální stránka obvykle nebývá přímo v dané normě vyjádřena. Správní orgány se dostatečně nezabývaly společenskou nebezpečností správního deliktu, tj. zda spácháním správního deliktu došlo k porušení, případně ohrožení těch zájmů společnosti, které jsou považovány za důležité. Měly vyhodnotit, jakým způsobem byl proveden managementový zásah, kdo ho prováděl, jaké měl následky apod., a to v kontextu širšího hodnocení všech aspektů. K tomu žalobkyně obecně poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu a v ní vyjádřený požadavek na posouzení materiální stránky správního deliktu.
8. Žalobkyně připustila poškození či ohrožení chráněných druhů. Bylo však nutné přihlédnout ke skutečnosti, že dotčené rostlinné druhy jsou v místě zásahu zcela běžné, vyskytují se celoplošně a místy se značnou pokryvností. Proto bylo v podstatě nemožné umístit na ploše ohniště tak, aby s jistotou nebyl dotčen žádný jedinec tohoto druhu. Zničení několika celoplošně rozšířených druhů rostlin není v rozporu s účelem provedeného zásahu, kterým byla podpora rozvoje prioritního evropského stanoviště. Přitom odstraněním konkurujících dřevin došlo k prokazatelnému zlepšení podmínek pro

regeneraci a šíření těchto druhů jako přirozené části vegetace aktivního vrchoviště. Bez provedení tohoto zásahu by v dlouhodobém horizontu došlo k oslabení těchto chráněných druhů v důsledku zastínění a vysušení dotčené plochy. Tento vývoj je dobře dokumentován na desítkách obdobných lokalit v Krušnohoří. Za těchto okolností by bylo trestání blíže nespecifikovaného poškození několika jedinců obou druhů v příkrém rozporu s § 2 odst. 4 správního řádu, a to i v případě, že by k němu nedošlo v rámci úřední činnosti orgánu ochrany přírody. Současné masové rozšíření obou druhů na ploše zásahu je nadto podle žalobkyně důsledkem rozsáhlého požáru, k němuž zde došlo v roce 1994. Je zřejmé, že na populační úrovni jsou oba druhy na požáry dobře adaptovány a poškození několika jedinců při zásahu nemá z hlediska účelu platné právní úpravy druhové ochrany žádný věcný význam.

9. Žalobkyně k uvedenému odkázala na odborné vyjádření Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) ze dne 3.6.2013, kde se uvádí, že případné požáry jsou impulsem pro obnovu dotčeného vřesoviště, dále na (blíže nespecifikovanou) odbornou literaturu a na studii Ing. Čestmíra Ondráčka, nazvanou „Vyhodnocení vlivu požáru na vývoj rostlinstva v přírodní rezervaci Grünwaldské vřesoviště“. Dále poukázala na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14.12.2009, č.j. 5 As 104/2008-45, přestože se jedná o skutkově odlišnou věc. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek. Podle žalobkyně lze obdobně postupovat v případě správního deliktu.
10. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Nadto uvedl, že přesný počet trsů síchý zjistit není zcela možné, neboť jeden shluk může být tvořen více než jednou kořenující rostlinou, a proto prvoinstanční orgán vycházel z odborných posouzení, jež jsou součástí spisu. Žalovaný má tedy za to, že bylo učiněno maximum možného pro zjištění skutkového stavu a že interval uvedený ve výroku rozhodnutí je dostatečný pro závěr o naplnění skutkové podstaty i stanovení výše uvedené sankce a má oporu ve spise. Mírou společenské nebezpečnosti skutku žalobkyně i mírou zavinění zadavatele se již oba správní orgány zabývaly, a žalovaný proto nepovažuje žalobkyní uváděnou judikaturu Nejvyššího správního soudu za přílehavou. Naopak, rozsáhlá judikatura vztahující se k postupu Správy NP Šumava při zásazích proti lýkožroutu jasně dovozuje povinnost vydání výjimky, i když zásahy provádí sama Správa NP. Žalobkyni jako odborně zdatné osobě byla díkce ustanovení § 49 ZOPK známa a rovněž je nejen z žaloby zřejmá její povědomost o tom, že prolomení zákazů *ex lege* je možné postupem podle § 56 ZOPK. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o řízení návrhové, měla žalobkyně povinnost si takovou výjimku opatřit, stejně tak jako výjimku podle § 43 ZOPK.
11. Pro doplnění okolností skutkového stavu žalovaný navrhl kromě spisů obou správních orgánů zařadit mezi důkazní materiál trestní spis Policie ČR, KŘP Ústeckého kraje, Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru HK KŘPU, vedený pod č.j. KRPU-268341-/TČ2012-040081.

12. Při ústním jednání před soudem, které proběhlo dne 6. 12. 2018, setrvali účastníci řízení na svých stanoviscích. Žalobkyně ve svém vyjádření uvedla, že ve vztahu k provedenému zásahu byla vedena další řízení (správní, trestní), trestní řízení však bylo zastaveno. Dále poukázala na to, že byla provedena novelizace § 56 ZOPK, která by měla svědčit v její prospěch. Trvala na svém stanovisku, že nebylo její povinností o výjimku požádat, resp. že její udělení nebylo nutné a domáhala se aplikace liberačního důvodu podle § 21 zákona č. 250/2016 Sb. Účastníci řízení setrvali na svých důkazních návrzích; žalobkyně požadovala provedení výslechu jejího jednatele a vyžádání aktuálního plánu péče o chráněnou lokalitu, žalovaný poukázal na vhodnost (nikoliv však nezbytnost) vyžádání trestního spisu vedeného ve vztahu k předmětnému zásahu. Provedení navrhovaných důkazů soud zamítl, neboť pro rozhodnutí ve věci považoval za dostačující podklady obsažené ve správním spise.
13. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
14. Podle § 49 odst. 1 ZOPK *jsou zvláště chráněné rostliny chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. (...)*
15. Podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 2 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání *tím, že zničí jedince zvláště chráněného druhu rostlin buď přímo, nebo nedovoleným zásahem do jejich prostředí.* Nutno uvést, že ZOPK ve znění účinném ke dni posouzení věci soudem obsahuje v ust. § 88 odst. 2 písm. d) stejnou skutkovou podstatu (přestupku právnické osoby), za nějž lze uložit pokutu ve stejné výši.
16. Odpovědnost za správní delikt podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK je odpovědností objektivní. Jedná se o odpovědnost za následek, bez ohledu na zavinění. Zkoumá se tedy naplnění obligatorních znaků objektivní stránky dotčené skutkové podstaty, tj. jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi. Příčinná souvislost je vztahem mezi protiprávním jednáním a škodlivým následkem, který byl tímto jednáním vyvolán. Jednání je příčinou následku pouze tehdy, jestliže by následek bez tohoto jednání nenastal buď vůbec, anebo by bez něho nenastal takovým způsobem, jakým konkrétně nastal (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 86/2011-50). V případě skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK došlo v důsledku jednání žalobkyně (resp. její právní předchůdkyně) k následkům v podobě zničení a poškození jedinců zvláště chráněných druhů rostlin, a sice šíchy černé (*Empetrum nigrum*) a klikvy bahenní (*Oxycoccus palustris*), jejichž ochranu jakožto zvláště chráněných druhů rostlin ZOPK zakotvuje.
17. Ve věci není sporu o tom, že došlo k naplnění formálních znaků správního deliktu podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK, když žalobkyně i v žalobě přiznala, že z její strany k poškození několika jedinců chráněných druhů rostlin došlo. Stežejní námitkou žalobkyně je její tvrzení, že se nemohla dopustit uvedeného správního deliktu, neboť nedošlo k naplnění

jeho materiálních znaků; má totiž za to, že zničení a poškození jedinců zvláště chráněných druhů rostlin nelze s ohledem na konkrétní okolnosti případu považovat za společensky škodlivé.

18. Žalobkyni lze v obecné rovině přisvědčit, že odpovědnost za deliktní jednání ve správním trestání musí být založena nejen na naplnění formálních znaků správního deliktu, ale též tím, že jednání vykazuje společenskou škodlivost, tj. že je naplněna též materiální stránka správního deliktu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31.10.2008, č.j. 7 Afs 27/2008-46, či ze dne 31.5.2007, č.j. 8 As 17/2007-135). Jak shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9.8.2012, č.j. 9 As 34/2012-28, *„k trestnosti správního deliktu však nepostačuje pouhé naplnění formální stránky dané skutkové podstaty, ale vyžaduje se, aby takové jednání vykazovalo i určitou společenskou nebezpečnost ve vztahu k porušené povinnosti, čímž dochází i k naplnění materiální stránky správního deliktu (viz obdobné použití principů trestního práva). Jen v případě naplnění obou shora uvedených stránek může být určité jednání kvalifikováno jako správní delikt, a to i přesto, že příslušné zákony materiální stránku deliktu výslovně neupravují. (...)*
19. Posouzení materiální stránky správního deliktu však má svá specifika. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu zpravidla není nutno, aby se správní orgány otázkou naplnění materiální stránky daného správního deliktu explicitně zabývaly i v odůvodnění svých rozhodnutí. V zásadě totiž platí, že v případě správních deliktů je jejich materiální stránka dána již samotným naplněním skutkové podstaty deliktu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45, nebo rozsudek ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 Afs 14/2011 - 62). K tomu Nejvyšší správní soud v naposledy citovaném rozsudku dodal, že *„(a)ž ve chvíli, kdy se jedná o případ, v němž je sporné, zda konkrétní společenská nebezpečnost dosahuje minimální hranice typové nebezpečnosti, je nezbytné, aby se správní orgán zabýval materiální stránkou správního deliktu i v odůvodnění svého rozhodnutí. (...) (O)bzvláště u správních deliktů, jejichž naplnění nevyžaduje zavinění, nebudou mít okolnosti obvykle zkoumané v souvislosti s konkrétní společenskou nebezpečností (míra zavinění, vztah pachatele k jednání, způsob spáchání atd.) žádný vliv na naplnění materiální stránky deliktu. Tyto zvláštní okolnosti daného případu však nezůstanou bez povšimnutí, ale budou správním orgánem hodnoceny při stanovení výše sankce. Obecně je přitom nutno vycházet z premisy, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň společenské nebezpečnosti zpravidla vyšší než nepatrný (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 1 Tzn 2/96).“*
20. V intencích uvedených judikатурních závěrů přistoupil Městský soud v Praze k posouzení skutečností, na něž žalobkyně v rámci své obrany poukazovala, tj. že výskyt dotčených druhů rostlin je v místě zásahu běžný, že účel zásahu byl naplněn, a že je vlastně možné posoudit založení ohnišť, v jejichž důsledku došlo ke zničení jedinců chráněných druhů rostlin, za činnost ve výsledku pro danou lokalitu prospěšnou. Na takovou obranu žalobkyně – ve smyslu jejího vlivu na existenci deliktní odpovědnosti žalobkyně – však soud nepřistoupil. Předně, skutečnost, že ke zničení a poškození jedinců chráněných druhů došlo v místě jejich běžného výskytu, nijak nesnižuje společenskou škodlivost takového jednání, ostatně existence chráněného území (Přírodní rezervace Grünwaldské vřesoviště), pro které je typické soustředění přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických

a významných pro příslušnou geografickou oblast (§ 33 odst. 1 ZOPK), výskyt chráněných druhů presumuje.

21. Nutno zdůraznit, že v daném případě se jednalo o rostliny patřící podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZOPK, do skupiny druhů silně ohrožených (šícha černá) a ohrožených (klikva bahenní). Úroveň ochrany jednotlivých druhů, jedná-li se o druhy zvláště chráněné, nelze vnímat diferencovaně v závislosti na tom, zda k jejich zničení a poškození došlo v místě jejich běžného výskytu či mimo něj. Jinými slovy, zvláště chráněným druhům je poskytována stejná ochrana bez ohledu na místo jejich výskytu. Lze předpokládat, že k zařazení těchto druhů rostlin mezi rostliny zvláště chráněné došlo v důsledku skutečnosti, že jejich výskyt je obecně vzácný. Pravděpodobnost, že v lokalitě běžného výskytu těchto druhů (tj. v lokalitě chráněné) dojde k jejich rychlejší regeneraci a obnově, je skutečností, která má být zohledněna při stanovení výše sankce, nikoli při posouzení odpovědnosti za deliktní jednání.
22. Okolností, která by snižovala společenskou škodlivost zničení a poškození zvláště chráněných druhů rostlin, není ani žalobkyní zdůrazňovaný účel zásahu, kterým bylo odstranění konkurujících dřevin (kleče) v lokalitě, s cílem zlepšit podmínky pro regeneraci a výskyt druhů typických pro chráněnou lokalitu. Na žalobkyní požadovanou aplikaci přísloví „když se kácí les, létají třísky“ (resp. „účel světí prostředky“) nelze přistoupit, protože ZOPK zřetelně stanoví podmínky, za jejichž existence je možné do zvláště chráněných druhů rostlin, resp. v chráněné lokalitě, zasáhnout. Za dané situace, kdy se nejednalo o zákonnou výjimku z druhové ochrany podle § 49 odst. 2 ZOPK, bylo namístež zajištění povolení o výjimce podle § 56 ZOPK, resp. podle § 43 ZOPK, což však žalobkyně neučinila.
23. Novelou § 56 odst. 1 ZOPK, k níž došlo přijetím zákona č. 136/2017 Sb. s účinností od 1.6.2017, byla ve větě první za slova „povoluje“ vložena slova „na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah“ a na konci odstavce 1 byla doplněna věta „V pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu“. Ve srovnání s právní úpravou účinnou ke dni provedení zásahu (cit. „Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje orgán ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.“) již tedy nyní není nutné žádat o výjimku ze zákazů u zvláště chráněných rostlin v případech, nemá-li se jednat o zásah škodlivý.
24. Soud má za to, že tato změna právní úpravy nemá na existenci objektivní odpovědnosti žalobkyně za správní delikt podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK vliv, neboť lze důvodně pochybovat o tom, že pokud žalobkyně zvláště chráněné rostliny zničila, tak se nejednalo (ve vztahu k těmto rostlinám) o škodlivý zásah. I kdyby bylo postaveno na jisto, že žalobkyně by za stávající právní úpravy nebyla povinna si o výjimku podle § 56 ZOPK požádat (z důvodu, na který žalobkyně poukazuje, tj. že se nejednalo – z hlediska komplexní péče o předmětnou lokalitu – o zásah škodlivý), nejedná se o změnu právní

úpravy, která by měla jakýkoliv vliv na trestnost činu či výši trestu v této věci (srov. čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle nějž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější). Skutková podstata deliktního jednání, jakož i výše sankce za její naplnění totiž zůstala stejná (viz též usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16.11.2016, č.j. 5 As 104/2013-46).

25. Podle smlouvy o dílo uzavřené mezi Ústeckým krajem (jako objednatelem) a právní předchůdkyní žalobkyně (HUTUR s.r.o., jako zhotovitelem) dne 15.11.2012, je jejím předmětem provedení díla „Odstranění náletových dřevin (kleče) na PR Grünwaldské vřesoviště“. Podle čl. I bodu 2 smlouvy o dílo je součástí díla i odstranění či likvidace dřevní hmoty s tím, že dřevní hmotu je možné po dohodě se zadavatelem přímo na lokalitě spálit. Podle čl. VII bodu 1 smlouvy o dílo je zhotovitel povinen při provádění díla dodržovat všechna relevantní ustanovení obecně závazných právních předpisů a technických norem, a to zejména z hlediska bezpečnosti práce, požární ochrany a ochrany životního prostředí.
26. Ze smlouvy o dílo, na jejímž podkladě přistoupila žalobkyně k likvidaci dřevin v chráněné lokalitě, není zřejmé, že by žalobkyně byla omezována v tom, jakým způsobem provede odstranění nepotřebných dřevin. To, že přistoupila k jejich spálení v lokalitě na několika ohništích (byť by jejich umístění zadavatel určil či aproboval), ji nezbavovalo povinnosti dodržovat zákon; ostatně tato povinnost je explicitně zahrnuta též v uvedené smlouvě o dílo. K argumentaci žalobkyně, že pouze plnila zadání orgánu ochrany přírody, a tudíž její jednání musí být považováno za projev úřední činnosti, a nelze jej proto podříditi správnímu trestání, soud poukazuje na ustálené judikaturní závěry správních soudů, že objektivní odpovědnosti v oboru práva veřejného se nelze zásadně vyhnout poukazem na smluvní či jiné ujednání mezi účastníky soukromoprávního (obchodního) vztahu ani poukazem na porušení povinností ze strany jiného subjektu (srov. rozsudky Vrchního soudu v Praze ze dne 23.9.1994, č.j. 6 A 197/93-18, Soudní judikatura ve věcech správních č. 384/1999, ze dne 22.1.1999, č.j. 3 A 23/98-17, či ze dne 14.1.1997, č.j. 7 A 185/94-23), a to ani v případě, že zadavatelem prací byl orgán ochrany přírody. Poukázat lze též na úvahy Nejvyššího správního soudu k odpovědnosti za správní delikty podle ZOPK uvedené v rozsudku ze dne 27.7.2011, č.j. 1 As 86/2011-50), z něhož mj. vyplývá, že případný nekompetentní postup orgánu veřejné správy je nutno zohlednit ve výši uložené pokuty, nikoliv při posouzení samotného naplnění skutkové podstaty správního deliktu (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.1.2009, č.j. 9 As 26/2008-73).
27. V nyní posuzovaném případě nebylo sporu o tom, že práce, v jejichž důsledku došlo ke zničení a poškození jedinců zvláště chráněných druhů rostlin, prováděla pouze žalobkyně, byť na základě smlouvy uzavřené s jiným subjektem. Žalobkyně věděla, v jaké lokalitě má dojít k provedení díla a měla si být vědoma povinností vyplývajících ze ZOPK. Ani skutečnost, že v tomto ohledu zřejmě spoléhala na odbornost zadavatele, jí nemůže zbavit odpovědnosti za porušení zákona. Pokud žalobkyně uváděla, že v lokalitě nebylo možné odstranit dřeviny spálením bez toho, aby došlo ke zničení či poškození zvláště chráněných druhů rostlin, byla povinna zajistit si povolení výjimky. Na tom nic nemění ani výsledky odborného posudku z roku 2008, z něhož žalobkyně dovozuje, že zničení několika jedinců chráněných druhů spálením neovlivní jejich budoucí výskyt v dané lokalitě. Soud tedy

neshledal, že by v posuzovaném případě nebyla naplněna materiální stránka správního deliktu, ani že by žalobkyně měla být zproštěna odpovědnosti za toto své jednání.

28. Podle § 21 zákona č. 250/2016 Sb. *právnícká osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila* (odst. 1). *Právnícká osoba se nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnícké osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnícké osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku* (odst. 2). Podle soudu nebyly v případě žalobkyně dány uvedené liberační důvody (k jejichž existenci by byl soud jinak v souladu se zásadou zakotvenou v čl. 40 odst. 6 Listiny povinen přihlížet). Žalobkyně poškodila jedince zvláště chráněných druhů rostlin, aniž by ji k tomu opravňovala výjimka z obecné povinnosti vymezené v § 49 odst. 1 ZOPK, v tomto ohledu tedy žádné úsilí nevyvinula. Za „vynaložení veškerého úsilí, které bylo možné požadovat“, resp. za „učinění nezbytných opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku“ pak nelze považovat skutečnost, že žalobkyně nevyužila všechna (ze strany zadavatele) nabízená místa k založení ohnišť ke spálení kleče, neboť tímto jednáním toliko eliminovala rozsah potenciálně poškozených druhů, avšak nijak neusilovala o to, aby ke spáchání přestupku podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK nedošlo.
29. Žalobkyně dále namítala, že výrok rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je neurčitý a že skutek, který jí byl kladen za vinu v oznámení o zahájení správního řízení, je vymezen odlišně od skutku vymezeného v rozhodnutí správního orgánu. Podle oznámení o zahájení správního řízení ve věci uložení pokuty za správní delikt podle § 88 odst. 2 písm. d) ZOPK, které jí bylo doručeno dne 18.8.2015, se měla žalobkyně uvedeného správního deliktu dopustit tím, že *„v měsíci listopadu 2012 na území Přírodní rezervace Grünwaldské vřesoviště, k.ú. Nové Město u Mikulova, lesní oddělení 414A, v souvislostmi s činnostmi vykonávanými na základě smlouvy o dílo s Ústeckým krajem při likvidaci dřevní hmoty zničila a poškodila jedince zvláště chráněných druhů rostlin, a to konkrétně zničila 6 trsů šichy černé (*Empetrum hermafroditum*) a poškodila 0,5 m² porostu klikvy bahenní (*Oxycoccus palustris*)“*.
30. Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 15.1.2008, č.j. 2 As 34/2006-73), skutek vymezený v rozhodnutí o správním deliktu musí být vždy konkretizován tak, aby sankcionované jednání nebylo zaměnitelné s jednáním jiným. *„V rozhodnutí trestního charakteru, kterým jsou i rozhodnutí o jiných správních deliktech, je nezbytné postavit najisto, za jaké konkrétní jednání je subjekt postižen – to lze zaručit jen konkretizací údajů obsahující popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. Taková míra podrobnosti je jistě nezbytná pro celé sankční řízení, a to zejména pro vyloučení překážky litispendence, dvojího postihu pro týž skutek, pro vyloučení překážky věci rozhodnuté, pro určení rozsahu dokazování a pro zajištění řádného práva na obhajobu. V průběhu řízení lze jistě vymezení skutku provedené při zahájení řízení změnit v závislosti na dalších skutkových zjištěních či výsledku dokazování. Tak může dojít k jinému časovému ohraničení spáchaného skutku, rozsahu způsobeného následku, apod. (...) Je to až vydané rozhodnutí, které jednoznačně určí, čeho se pachatel dopustil a v čem jím spáchaný delikt spočívá. Jednotlivé skutkové údaje jsou rozhodné pro určení totožnosti skutku, vylučují pro další*

období možnost záměny skutku a možnost opakovaného postihu za týž skutek a současně umožňují posouzení, zda nedošlo k prekluzi možnosti postihu v daném konkrétním případě.“

31. Výrok rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vyhovuje požadavkům na věcnou, časovou a místní specifikaci skutku. Za neurčitost, která by mohla vést k nezákonnosti napadeného rozhodnutí, nelze považovat intervalové vymezení počtu zničených trsů šíchy černé, byť lze souhlasit s hodnocením žalovaného, že mohlo dojít k vhodnější formulaci. Rozdíl v uvedení počtu zničených jedinců šíchy černé (při srovnání výroku správního rozhodnutí prvního stupně a oznámení o zahájení řízení) nevzbuzuje žádné pochybnosti o totožnosti skutku, jde o akceptovatelné upřesnění jinak dostatečně konkrétně specifikovaného skutku. Ani žalobkyní poukazovaná nepřesnost v označení druhu latinským názvem v oznámení o zahájení řízení nemůže mít na zákonnost rozhodnutí vliv; český název tohoto druhu byl uveden správně a v průběhu řízení nevystaly pochybnosti o tom, o jaký druh rodu *Empetrum* (šicha či šicha) se jedná.
32. Ani skutečnost, že k vymezení rozsahu druhého poškozeného druhu zvláště chráněných rostlin (klikvy bahenní) přistoupil správní orgán jiným způsobem než u šíchy, tj. nikoli uvedením počtu poškozených jedinců, nýbrž uvedením rozsahu území, na němž se tento chráněný druh nacházel, nehodnotí soud jako nedostatek, který by mohl mít na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí vliv. Nutno dodat, že rozsah poškození klikvy bahenní, stejně jako počet zničených jedinců šíchy černé byl společně s dalšími skutečnostmi (mj. vysoká míra reverze stavu společenstev, spolupráce žalobkyně při objasnění skutku) zohledněn při stanovení výše pokuty za deliktní jednání, která byla žalobkyni uložena ve výši odpovídající toliko 0,4 % maximální možné výše pokuty.
33. Protože soud v projednávané věci neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
34. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci byl úspěšný žalovaný, jemuž však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 6. listopadu 2018

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu